

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr. 23. ANUL XIII.

Sabiu, in 21 Mart. (2 Aprilu) 1865.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Insciintiare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Român“

pe patrarulu alu doilea (Aprile, Maiu, Iuniu) alu anului 1865.
Pretiulu pe unu patrarulu de anu: pentru Sa-
biu 1 f. 75 xr.; pentru districtes si provinciile
Monarchiei austriace 2 f.; pentru Principa-
tele române unite si preste totu straina-
tate 3 f.

Abonamente se priimescu si pe jumetate si pe trei patrare
de anu.

Cei-ce dorescu a avé acestu diariu, suntu invitati a
tramite abonamentele

fără amanare—câci nu se tiparescu făr' esemplarele
prenumerate — la

Editor'a „Telegrafului Român“ in Sabiu.

**Meditatiuni asupr'a trebei banesci si monasti-
resci, ce compete partii române din fondurile si
monastirile Metropoliei Carlovitiene, carea era
comuna a Românilor si Serbilor.**

(Continuare din nr. premergatoriu.)

Scimu, ca Mantuitorulu intre celelalte multe invetiaturi
domnedicesci ca unu mijlocu pentru mostenirea imperatiei ce-
rurilor a numitu faptele milei celei sufletesci si ale celei tru-
pesci, adaugendu, ca seversindu cine-va astfelu de mila catra
deapropole seu, aceea i se computa asiá, cá candu o-aru fi
seversitu catra Christosu insusi. Apostolii cá invetiaeci cre-
dinciosi ai lui Christosu, asemenea indemnara pre crestinii la
seversirea faptelor milei, si si in privinti'a acest'a au sece-
ratu secerisiu bogatu; pentruca crestinii, vediendu faptele cele
placute lui Domnedieu ale Apostoliloru, se'ntreceau intre sine
in aducerea darurilor de iubire, vendiendu casele si tierinele
sele si pretiurile castigate predandu-le Apostoliloru spre aco-
perirea lipselor loru proprie, precum si ale orfaniloru si ve-
duveloru.

Mai departe e cunoscutu din faptele Apostoliloru con-
semnate de Apostolulu Luc'a, ca Apostolii impartiau aceste
daruri de iubire intre seraci si veduve fara privire la natiu-
nalitatea crestineloru, si de-si mai tardiu se areta nemultiamir-
e intre crestinii de nationalitate evreica, crediendu ei, ca
veduvele loru cele serace se impartasiescu din darurile
iubirei mai putinu, decâtu cele de nationalitate romana: Apo-
stolii sciura delaturá acést'a nemultiamire prin o mesura in-
tielépta, facendu a se alege siepte barbati, cari sa se ocupe
cu impartirea darurilor de iubire, ear Apostolii sa remána pe-
lânga predicarea cuventului lui Domnedieu.

Aceste daruri de iubire ale crestineloru celoru d'antâiu si
predarea loru subt ingrijirea Apostoliloru, atátu spre a acoperi
dintr'ensele trebuintiele loru, câtu si spre a impartasi pre se-
racii, este si inceputulu acelu ajutore de bani, ce se aduna
in dilele nostre dela crestinii singulari si dela corporatiunile
bisericesci spre acoperirea trebuintieloru bisericesci si spre
realizarea cutároru scopuri bisericesci. Contingentele adunate
in modulu acest'a la bisericile parochiale, eparchiale, metro-
politane si patriarchale forméza o avere bisericésca parochiala,
eparchiala, metropolitana si patriarchala, carea apoi se'ntre-
buintiéza spre scopulu acel'a, ce se fipsá la colectarea eii.

Monastirile inca suntu urmári faptice ale darurilor spi-
rituale de iubire, daruite din partea crestineloru spre scopuri
bisericesci.

De aici urméza, ca natur'a monastiriloru si a averei bise-
ricesci trebuie sa corespunda acelei fapte crestinesci, din ca-
rea au purcesu. Si fiindca natur'a unei astfelu de fapte cre-

stinesci este bisericésca, pentru aceea si monastirile si ori ce
avere, alu cárei isvoru suntu faptele milei spirituale (du-
chovnicesci), suntu bisericesci si vinu a se intrebuintia spre
acele scopuri bisericesci, pentru care le au menitu funda-
torii loru.

Multe exemple ne arata chiaru, ca intre crestini suntu
si astfelu de individi induratori, cari nu numai au contribuitu
cu bunavointia la radicarea monastiriloru si bisericeloru si
la infiintiarea de fundatiuni, ci si insisi au fundatu mona-
stiri, biserici si fundatiuni singularie pe numele loru proprie,
si dupa parerile loru eventuale cu anumite conditiuni séu fara
de acelea.

De-si substratulu obiectului nostru este averea biseri-
césca, menita spre anumite scopuri bisericesci, si monastirile:
totusi pentru dilucidarea unoru impregiurári voiu fi constrinsu
ici colea, a atinge in unele si fundatiunile particulare, cari
s'au fundatu din partea unoru Archierei si mireni.

Si acum trecu la obiectulu, care este la ordinea dilei.
Acést'a cuprinde doué fonduri bisericesci, din cari unulu porta
numele de „fнду neatingibilu“, ear celalaltu de „fнду cle-
ricalu“. Amendoue suntu fonduri bisericesci. Celu d'antâiu
priimi numele de „neatingibilu“, de ore ce scopulu lui la fon-
dare nu se potú areta mai deapropé, fiindca, dupa parerea
mea, avú meirea de a servi spre scopuri mai inalte biseri-
cesci, cari aru fi impreunate cu spese mai mari.

Adeverulu acest'a se constatéza prin acea impregiurare,
ca dela anulu 1853 s'au inceputu a se despagubi din fondulu
acést'a Episcopii pentru acele emolumente, ce le perdura prin
stergerea taxelor de singelia dela preotii nou denumiti.

Acestu fondu se formá din ereditátile Archiepiscopiloru
si Episcopiloru, si din veniturile sedisvacantielor Archiepisco-
pielor si Episcopieloru.

Celalaltu fondu se numesce „fнду clericalu“, si este menitu
pentru sustinerea instituteloru teologice si pentru dotarea pro-
fesoriloru de Teologia. Originea si-o trage fondulu acest'a din
ofertele de buna voia ale Archiepiscopiloru, Episcopiloru, Preo-
tiloru si monastiriloru.

Precum amu accentuatu indata la inceputulu cuventului meu,
ca eu asupr'a ori cáru obiectu bisericescu scotu convictiunea
mea toldeun'a numai din punctulu de vedere bisericescu, asiá
si aici, la enunsierea parerei mele asupr'a fonduriloru acum
pomenite, trebuie sa desfasiuru convictiunea mea din punctulu
de vedere bisericescu, fiindca si fondurile acestea suntu bise-
ricesci si menite spre scopuri bisericesci, si prin urmare na-
tur'a loru nu-mi permite argumentatiune lumésca, politica ori
matematica; pentruca eu sum petrunsu de convictiunea aceea,
ca natur'a instituteloru bisericesci nu se póte sa nu se vatame
si sa nu se maculeze, indata ce va judeca cine-va despre
ele dupa norm'a lucruriloru lumesci.

Assertulu acest'a este involvit in natur'a afaceriloru bisericesci;
câci déca Domnedieu si Christosu nu se potú privi cá lucruri
lumesci, apoi nici biserica nici lucrurile eii nu potú trece
de lucruri lumesci, nici potú fi judecate dupa lucrurile lu-
mesci.

Au dóra noi Români dorindu o metropolia romána coor-
dinata celei serbesci, socotimu pre Domnedieu si pre Iisusu Chri-
stosu fiintie lumesci? Au dóra voimu noi sa privimu biserica
lui Christosu cá unu institutu lumescu si sa ne luámu dreptu
cinosura pareri deduse din institutiuni lumesci, candu dorimu in-
fiintiarea unei mitropolii române? Au dóra noi voimu sa stri-
cámu unitatea bisericeii nostre ortodoxe din Austri'a, candu ne-
suimu a ajunge o stare normala de administratiune in afaceri
bisericesci?

Póte aru veni cui-va sa ne'ntrebe: Ce voiti dar voi Ro-
mâniloru cu si prin mitropolia vóstra?

Unui'a cá acelu'i a respundemu totu asiá, cum amu respunsu
la tóte lucrurile nostre de pân' acum pentru reactivarea mitro-

poliei, și adică: Noi Românii cu și prin mitropolia vomu sa ajungem la pozițiunea de mai înainte a bisericeii noastre în monarchia austriacă, la acea pozițiune, ce o-amu avutu în timpurile de mai înainte, — ear prin asprimea timpurilor contrarie dela an. 1700 încôce o-amu perdutu. Va sa dica: Noi Românii ortodoksi cu și prin mitropolia vomu sa castigămu o administratiune normală corespunzătoare asediamentelor bisericesci pentru afacerile noastre bisericesci; cu alte cuvinte: Noi Românii vomu, că biserica noastră în monarchia austriacă sa fie egală îndreptățită cu celelalte biserici creștinesci, și noi, că fi ai acelei, înainte maicei noastre comune, a bisericeii, înca sa fimu egală îndreptățiti cu frații nostri coreligionari Serbi, și astfel sa castigămu în biserica o pozițiune assecurată.

Din acestea se va cunoște, ce vomu noi Românii a castigă cu și prin mitropolia noastră.

De alta parte aru fi de prisos a deslucă prin multe cuvinte, ca noi vomu sa pazimu sânta unitatea, identicitatea bisericeii noastre, unei, sfinte, ecumenice și apostolice din Austrii; căci despre acestă marturisește și protocolul sinodului episcopescu, ce s'a tinutu în Augustu 1864 la Carlovitii, și astfel dar unitatea bisericeii rămâne neatinsă prin mitropolia noastră, și bisericeii noastre din Austrii se dau în locu de ună administratiune de pân'acum, pentru afacerile ei două administratiuni.

Unitatea bisericeii noastre din Austrii, după marturia protocolului sinodului din an. 1864, prin unu sinodu comunu al ambelor metropolii va rămâne realitate. Problemă a acestui sinodu va fi, a pertractă obiecte dogmatice, sacramentale și rituale, a portă grija pentru tinerea în curatenia a asediamentelor bisericesci, și spre scopulu acestă a se adună din timpu în timpu.

Și tocmai acestă împregiurare trebuie sa ne conduca la deslegarea problemei noastre, deca vomu sa remanem consecuinti sântului principiu al unității bisericesci, carea în interesulu sustinerii se permite două administratiuni într'unu statu politicu.

Remanendu dara unitatea bisericeii nevatemata prin înființarea metropoliei noastre, pentruca prin aceea numai se stătorescu anumite mesuri pentru o administratiune mai multămitore a afacerilor comune bisericesci și pentru o ajungere mai sigură a scopurilor bisericeii: urmăza preafiresce, ca la reactivarea acestei metropolii române, coordonate cu cea serbăscă, trebuie sa se iee astfel de norme, că prin acelea sântienii unității bisericeii sa se înainteze, și atât unei câtu și celelalte metropolii sa i se înlesnăca ajungerea scopurilor unei și aceleiasi bisericeii. Acestă înca numai atunci se pôte cu securitate, deca fie-care din aceste două metropolii co-ordinate între sine se voru împartasi din fondurile comune bisericesci, adică din fondulu celu neatingibilu și din fondulu clericalu într'o mesura corespunzătoare trebuințelor lor.

Deca vomu luă în consideratiune punctulu de plecare la introducerea ajutoriului, ce vine a se dă dieceselor mai serace din partea celor mai avute (1786), vomu află, ca și la statorirea acestei cauze bisericesci dreptu cinosura s'a luat notiunea u n e i bisericeii comune, eara nu notiunea unei ori altei nationalități. Astfelu vedemu diecesele cele cu preferinția române a Timișorei și a Versietului dându ajutoriulu anualu dieceselor curatu serbesci a Budei, Pacratului și Kärstadtului, ear din contra Episcopii Baciului dându ajutoriulu anualu Episcopiei curatu romanesce a Aradului. (Va urmă.)

Dela Senatulul imperialu.

Vienă, 12/24 Martiu.

(Continuare și capetu din nr. premergatoriu.)

În cauză drumului ferat transsilvanu de candu cu amendementulu lui Skene, că adică acelă sa se faca pe spesele statului proprii, — d'abiă se tinura două sedintie din partea comitetului respectivu, fără că sa se fia potutu aduce vreunu concludu meritoriu, decătu ca se ceră parerea directorului societății drumului ferat de Tisza, despre cheltuielile ce s'aru cere pentru clădirea drumului Aradu—Belgradu. Se crede înca, ca de-si propunerea știută a lui Skene, după parerea mai multor, aveă de scopu cotirea totală a drumului amintitu; totusi acelă trebuie sa se decida înca în sesiunea de fatia a senatului imperialu.

Micsiorarea contribuțiilor personale pentru Transsilvania, asiă cum o decise casă ablegatilor, se incuviință și de casă de susu cu acea deosebire înca, ca corpulu acestă boierescu reieptă dorinția exprimată de către casă ablegatilor, că adică regimulu sa caute a îndeplini scădiamentulu acestă prin alte mijloce totu din țiera. În asta cauza dara se aretara boierii nostri cu multu mai liberali decătu ablegatii cei liberali!

Dupa telegramele foii „Herm. Ztg.“ etc. de aici, în sedintia din 16/28 Martiu s'a ncheiatu desbaterea generală a

supra referatei comitetului finantialu. Ministrul Plener și Schmerling respundu la imputările aruncate asupra ministeriului. Ministrulu de statu dise: Se cere în afara o politica tare, și totdeodata se îndemna regimulu a se retine dela ori ce procedere activă. Nimenea nu cugeta la aceea, că sa ocrotieze ceva în Ungaria. Regimulu stă tare pelănga constituțiune, și va cu sinceritate a o duce la o deplinire pretotindenea. Tote pregatirile pentru conchiemarea dietei ungare suntu făcute. Senatulul imperialu redusu va alestă despre activitatea regimului. O viață adeverată constituțională e posibilă numai atunci, deca regimulu și reprezentantii imperiului voru lucră mână în mână. Prudintia ne constinge, a lucră câtu se pôte în armonia. Partide, că pe aiea, aici în casa nu se afla. O pozițiune a prezente nu se pôte privi că partidă consolidată cu programu anumitu. De aceea ministrii se credu datorii în conștiinția lor, a sacră imperatului și de aci încolo serviciile se se; datorinția noastră înca e, a urmă conștiinței; pentru ca și regimulu este unu factoru autonomu alu vieții constituționale.

În sedintia din 17/29 Martiu s'au început desbaterea specială asupra bugetului de pe anul 1865. Pozițiunile privitoare la statulu de curte, cancelaria de cabinetu, senatulul imperialu, consiliulu statului și consiliulu ministrilor s'au priimitu după propunerile comitetului de finantie mai totu fără discussiune. Desbaterea generală asupra statului ministeriului de externe s'au început, și continuându-se apoi în sedintia din 18/30 Martiu, ministrulu Mennsdorff dise: Pertractarea cestiunilor dinafara ceru cea mai mare discretiune, deca nu e că sa se treacă pe terenulu faptelor. Imperiulu are lipsa de pace: acestă prin politică de pân'acum a cabinetului s'a castigat. În privinția cestiunei ducatelor observa: Austrii va ave ocaziune în 6 Aprile la Frankfurt, a semnifică terenulu, pe care stă. Prin posesiunea comună a ducatelor Austrii este în stare, a împedă o soluțiune pagubitoare pentru sine și a sustine dreptele pretensiuni ale confederației germane; speră, ca diplomatiei va succede a aduce cauză la deplinire, fără de a periclita contielegerea cu Prussia, prin earea s'au împedatu pân'acum amesteculu puterilor straine. Ministeriulu se silesce a înaintă și interesele economiei naționale. Cătu pentru referințiele fatia cu Itali, ministrulu trage atențiunea casei asupra portării inimicesci, ce se manifestă necurmatu din partea aceea. În fine se priimesce pozițiunea după propunerea comitetului.

Imputinarea dărei personale

în Transsilvania, incuviințată cu orecare modificare după proiectulu regimului atât de casă deputatilor, câtu și de a magnatilor, a priimitu p. n. sancționare în 12/24 Martiu 1865, și astfel a devenitu lege validă pentru imperiulu întregu. Ea este întocmai după proiectulu regimului, publicatu în nr. 7. din 24 Ianuariu (5 Februaru) a. c. alu „Tel. Rom.“ — §§-ii 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 8 au ramas întrutote neschimbati; ear §. 7 s'a modificatu. Pentru marea ei importantia noi comunicămu legea întreaga.

Lege din 24 Martiu 1865,

privitoare la imputinarea contribuțiilor, ce esistu în Transsilvania sub numirea de dări personale; validă pentru imperiulu întregu.

Cu consimțimentulu ambelor case ale senatului Meu imperialu află a dispune, precum urmăza:

§ 1. La taxă protecțională contribuțiunea dela 31½ xr. v. a. (18 xr. m. c.) pentru individi barbatesci se reduce la 20 xr. v. a., și cea de 21 xr. noi (12 xr. m. c.) pentru individi femeiesci la 15 xr. v. a.

§ 2. La taxă capulu contingentele de 6 fl. 30 xr., 4 fl. 20 xr., 3 fl. 15 xr. și 2 fl. 10 xr. se reduc la 4 fl., 3 fl., 2 fl. și 1 fl. v. a.

Contingentulu de 52½ xr. pentru luntrari (corabieri) și de 1 fl. 5 xr. pentru baiesi, carbutari și aurari se modifica la sumele rotunde de 50 xr. și 1 fl.

§ 3. La taxă cetățienilor, negociatorilor și mesterilor se adangu la treptele contribuționale de pân'acum de 10 fl. 50 xr., 8 fl. 40 xr., 7 fl. 35 xr. și 6 fl. 30 xr. v. a., dar numai pentru cei mai lipsiti mesteri, sfarnari, precupeti și vendiatori prin case contribuțiile de 4 fl., 3 fl. și 2 fl. v. a.

Totdeodata se dispune, că aceste contribuții pe venitoriu sa nu mai fie diferite după locuri, ci fără deosebire locul de locuință se castigu alu contribuitorilor numai după mesură castigului și a averii lor.

§ 4. Contribuțiunea, ce esistă sub numele de taxa augmentală, rămâne neschimbata.

§ 5. Asemenea are a rămâne neschimbata și darea, ce

se dă sub numele darea opiliunei pentru vitele; ce se mână din Transilvania la pașune în principatele dela Dunare.

§. 6. În fine în urm'a schimbărilor contribuției, ce se cuprind în §§ 2. și 3. dispozițiunea §. 4. alu legii pentru contribuțiunea venitului în Transilvania, după carea în clas-s'a cea d'antăiu a dărei venitului, venitul din acele ocupa-tiuni și meserii, ce cu darea capului și cetățienescă nu sunt îngreuiate cu summa mai mare decât 4 fl., nu vinu sub acé-
sta contribuțiune, se schimbă într'acolo, ca numai acei întreprinditori de meserii vinu a se scuti de darea venitului de class'a antăia, cari că atari nu sunt taxați cu dare perso-nala mai mare decât de 3 f. v. a.

§. 7. Dispozițiunile de fatia au valoare numai pentru anii administrativi 1865 și 1866.

§. 8. Ministrul de finanțe este însărcinat cu executarea legii de fatia.

Vienn'a în 24 Martiu 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Archiducele Rainer m. p.

de Plener m. p.

La p. n. dispozițiune:

Baronul de Ransonnet m. p.

Chiamăm atențiunea tuturor cetitorilor nostri asupra acestei legi favoritoare pentru țier'a noastră, și i rogăm, că și până când se va publică legea pe calea sea, să aduca la cunoștință cât mai amplă cuprinsul ei. Cu deosebire rogăm pre p. t. preotii, învetiatorii și notarii comunali, că pre unii ce stau în legătura nemijlocită cu poporul, să-i aduca la cunoștință cât mai limpede legea acésta, și să priveghieze a se face partasi de favoarea ei în mesur'a aceea, în carea grațiosul monarhu și luminatul Lui regimu au voit a ușura sörtea locuitorilor acestei țieri.

Brasiovu, 10/22 Martiu. Românii de aici înaintara la In. Guvernium următoarele gravamine: 1. Lips'a unei legi comunale, căci aici se facu abuzuri mari și se întregesc am-ploiatii ei pre ei; 2. ca o clică de ômeni ocupa toate posturile cu sodali de ai lor; 3. ca acésta clică nu caută interesele comunei, ci ale sele; 4. ca dispune după placu cu averea comunei, fără a avé vre-o controlă, și amplotii sunt un'a cu comitetul, și 5. ca Românii nu sunt reprezentați mai de locu în comitetul cetății. Apoi mai aretara, și resp. cerura:

a) Ca comun'a Brasiovlui are unu venitu anualu de 200,000 f., o comisiune să cerceteze, pe ce se cheltuiescu, căci chiaru membrii comunității nu știu, ce se face cu ei.

b) Afara de importulu de 25 xr. pe vadr'a austriacă, au introdusu taxe pe beuturi per 1 f. 50 xr. de vadr'a dela 1857—1860. Dela an. 1860. se arendéza dreptulu de carcimaritu—nu scimu cu ce concessiune — la o suma ce suie la 60,000 f.

c) Lemnaritul liberu dela 1854. încóce l'a opritu cu totul, și seracii platescu de „erosnia“ 5 xr!! încátu au moritu din ei de frigu. Astfel și dreptulu pasiunitului se esarendéza în folosulu cassei alodiale.

d) Polit'a e sub totă critic'a. Stradele și canalele -su pline de gunoiu, casele, pivnițele și curțile locuitorilor din Scheiu sunt înecate. Fântâni nu sunt în totu loculu; ôme-nii beau din gropi.

e) De-si sunt Românii 9000, ear Sasi numai 8000 su-flete, totusi scólele comunale ale acestor'a tragu venitu 6080 f., ear cele reale 2000 f., pecandu subvențiunea ce dedeau Românilor în summa de 1466 f. 20 xr., a încetatu dela an. 1862.

f) Se dice, ca s'aru împarti 6000 f. la seraci, și noi nu scimu sa se împartiască vr'unu sermanu român din o mul-time cari umbla pe strade.

g) Iluminarea orasiului până acum constă numai 2400 f. acum cu gasu costa 14,000 pe anu și în 75 ani câte 500 stângeni de lemne, din care cauza se scumpesc lemnele spre daun'a locuitorilor, apoi s'a stricatu și trotoarul, care a costatu sute de mii de florini.

h) O comisiune a trasu 13,000 f. pentru măsurarea pa-mentului; operatul ei, ne fiindu bunu s'a cassatu, va sa dica, de geab'a.

i) Cas'a lui Zetal, care aduce 3% e cumperata cu 45,000 f. și comun'a platesce 6%, numai că sa nu dea Românilor subvențiunea la scóle. (?)

k) Oratorulu si-a maritu salariulu dela 700 la 1,000 f., Perceptorulu dela 700 la 900 f., Vice-Capitanulu dela 600 la 700 f. Acésta a fostu depusu în anii trecuti pentru erori disciplinare, și totusi funcțiuneza.

l) De jugeru se platesce 16 xr., apoi pedepsele preva-ricățiunilor de câmpu nu scimu ce se facu, căci numai 7 pazitori se platescu.

m) Clic'a numita a datu Dlu Schnell din pamentulu co-munei 15 holde commassate vrednice 3000 f. și a priimitu schimbu 15 holde risipite, care nu facu mai multu decât 600

f. (Acestea că sa le dee Parochiloru dela sf. Nicolaie, ear la ceialalti nimică, de și altfelu suna hotărîrea universității.)

n) Totu locuitoriulu platesce 1 f. 20 xr. „Strassenbau“, de și n'are pamenturi, case etc.

o) Domus publica din strad'a spitalului (și alte realități) s'au datu bisericeii evanghelice.

p) Hartiile comunale până în anul 1864 nu s'a tiparitu în calea licitațiunei, ci privatimu.

q) Fondulu Motola petru fete serace fără deosebire de naționalitate, și altele nu scimu mai vieza. Tóte aceste s'a cerutu ca prin o comisiune mixta să se îndure. În. Guvernul a le lamuri. Petitiunea e subscrisa de 37 reprezentanti și ad-manuata prin 2 deputati Esc. Sele Gubernatorului la 3/15 Ianua-riu. Acésta a și ajunsu la acelu rezultat, că la 24 Februaru a provocatu În. Guvernul că să și dee Dloru sêma asup'r'a to-turor celoru de susu.

Deasup'r'a cetății lui Gelou, 9 Martiu 1865. Déca din mai multe părți se audu vaiete despre decădiu'ta stare a scóleloru populare, nu e totdeun'a și numai vin'a po-porului, ci și a preotiei și inteliginției lui; căci „dela capu se impute pescele“, eara poporul e că lutulu în mâinile o-lariului, lu poti întrebuintă cum voiesci, și cu deosebire spre lucruri bune, numai conducatori de încredere să nu-i lip-sésca, de seracia nici ca-i pasa; panace ajunge tînt'a ce i o-au aretatu conducatorii de încredere.

Asemenea exemple avém noi în d. Nicola u Popu, Judele procesului Gelou, care cu totu zelulu imbrățișandu cau-s'a desvôltărei spirituale și materiale a poporimei din și de sub muntii acestui cercu a facutu că în Marisielu, o comuna, care cu ocașiunea revoluțiunei au remasu la sapa de lemn, care de altmintrea e imprasciata pe teritoriul de unu milu □ în vârful muntelui pe locu foarte nefructiferu, să se edifice scô-l'a din materialu solidu, ce aru poté fi modelu ori căruu satu dela țiera, înduplecandu poporul acelei comune, că din capitalulu de 3000 f. m. e. aiimprumutulu de statu dimpreuna cu dreptulu regalu alu erasmaritalui de 3 luni, să formeze fondu pentru l'éf'a învetiatorésca pentru totdeun'a.

Asemenea în Simesiulu caldu, Simesiulu rece, și Lon'a sasésca, parochii de la 5-60, nre: s'au edificatu scóle de pétra câte cu 3-4. odăi.—Eara în Muntele rece, Dongo, și Lapiste, comune foarte mici, scóle frumoșe de lemn, mijlocindu a se dotă după impregiurări cu lefi statornice, în modulu celei din Marisielu, mai adăugendu și alte emolumente.

Comunele, ce au a-si edifică scôl'a, face a fi scutite dela lu-crulu drumuriloru comitatense, că cu atât'a mai tare sa stee de scôla, eara de pe la possessori le castiga lemne în daru etc. etc.

Se informéza despre cultur'a și diligenți'a învetiatoriloru, despre umblarea prunciloru la scôla, trage la respundere pre parintii lenesi și neascultatori,—în urma îngrijesce, că învetiatorii sa-si priimésca l'éf'a regulatu și fără scadere.

Mai departe D. Jude Popu esoperandu dela Inclitulu Co-mitatu concentrarea poteriloru lucrători dela 4 comune mun-tene, au taiatu cu acelea pe cós't'a muntelui o linia de drumu oblu pe distanția cam de 5 mile de locu, lasandu suisiurile și pogorisiele cele foarte mari și periculose vietiei viteloru și ômeniloru la alta parte; acum după lucr'u de 3 ani, povar'a, care mainainte se transportă cu 4-6 vite în 2-3 zile, se poté face cu 2 vite înjun'a di, și déca vomu calculă, ca 400 de familii mun-tene facendu numai 12 caletorii pe anu la țiera, și perdiendu în fia-care caletoria cu 2 zile mai multu, decâtu după ce s'a regulatu comunicățiunea, socotindu fiacare di câte 50 xr., noi muntenii avém unu castigu de 2400 f. v. a. pe anu.

Asemenea, și alte mai multe lucruri sa întreprindu de că-tra zelosulu și neobositulu nostru Jude D. Popp, căruu'a totu cerculu, ear cu deosebire muntenii i suntemu datori cu cea mai mare multiamita, și cu o suveniră preabuna, carea se va străplentă la urmatorii nostri preste seculi.—Amu întielesu ca D. Jude lângă scôl'a din Marisielu voiesce edificarea unui dormitoriu pentru prunci de câte 2—3 ore departati dela scôla. Domnedieu sa-lu tîna înca în mijloculu nostru, că cele ce le-au inceputu, pentru prosperitatea poporului, să le póta și sa-varsi! Cu acésta nu amu voit a glorifică faptele nimerui, ci déca astfelu de lucruri folositoare se potu face și pe unde miseri'a e în totă puterea ei, ce nu s'aru poté face acolo, unde poporul are tóte, seu baremu mai bune mijloce de traiulu vietiei?! Asiá dar, înca odata, numai conducatori! P. F.

Varietăți și noutăți de di.

(Justificare.) Unu corespundinte alu „Amicului Scôlei“ fasciôr'a 1. pagin'a 25 se mica, ea Redacțiunea „T. R.“ prin postscriptulu la o corespundință d'to Sighisior'a (Nr. 5. alu T. R. din a. e.) aru fi voit a se impute învetiatoriloru din tracturile Sabialui, că n'au tinutu conferințele de preste anu, la care se obligasera în conferința oficiôsa din v'er'a trecuta. Deci dupăce, mai tardiu, după scrierea acelu epilogu amu auditu, și după ce acum d. coresp. ne spune în publicu, că tinerea acestor conferințe voluntarie de preste

anu s'a opritu in urm'a unui ordinu mai inaltu, prindemu cu placere ocaziunea a re trage imputarea noastră din nr. 5. de pe on. invetiatori ai ambelor tracturi protopopesci sabiane.—

Fondulu pentru ajutorirea scriitorilor (autorilor) magiari la capetulu anului 1864. ajunsese summa de 102,358 f. —

(Focu.) Din Covasn'a in 11/23 Martiu ni se scrie, ca Joi dimineții au inceputu acolo unu ventu infuriatu, care dirimá porti si stobóre (palanuri) aruncá coperisiurile de pe case etc.;— locuitorii cei mai sermani, atât români câtu si magiari, cari se aflau adepostiți numai in cascioré de lemnu séu de pamentu cu paie acoperite, tremurau de fric'a acestui ventu si 'n adeveru s'au implinitu proverbiulu, ca „de ce-ti e frica, nu te trece“, căci pela 2¹/₂ ore dupa ameadu s'a ivitu focu din siur'a a unui secuiu; unii dicu ca din pip'a acestuia, alții ca din lemnusie, cu cari s'aru fi jocat unu copilu in siura, si se 'nceise cu astfelu de iutiela, încatu in 1/2 ora au fostu cuprinse de focu 60 cladiri. Nenorocitiți ómeni, ne mai sciindu, ce sa faca de frica si de spaima, vedindu-se deodata incungiuati de tóte pârțile de focu, si ne mai dandu-le câtu de puțin u tempu cá sa-si iee copilasii in bratie, cu deosebire femeile române, care se aflau numai singure a casa — ne mai gandindu la cele remase si 'n curte, ba cei mai multi erau in dubiu de a scapá si asiá; fiindca, foculu aruncatu de ventu le aprindeá vestmintele pe densii si asiá n'aveau alte de facutu decâtu a-si luá refugiuulu la câmpu si de acolo priviau cu vaiete si jale cum se mistuiau in focu casele si celelalte bunuri remase, si asiá cei mai multi au remasu goli de imbracaminte, lipsit ide nutrementu, fára vite si in fine cu nimic'a.—Biserica noastră, cas'a parochiala si scól'a incungiuat de focu nu mai credeá nimenea ca sa mai scape, nu erá nici unu crestinu de religiunea noastră cá sa ajute; fiinduca toti erau dusi la vite in principate, ci numai preotulu Nic. Comsi'a si invetiatorulu T. Gridu apearu foculu, carandu apa candu in podulu scólei si alu casei parochiale, candu in turnulu bisericeii; — dar pelंगा tóta silinti'a loru totusi nu poteau face multe, „deca— dupa cuvintele referintelui— „Ddiu nu faceá minune, dupa-cum a facutu cu cei trei coconi in cuptoriulu celu cu focu“, — si asiá au remasu nevatemate. — In 5 ore s'au mistuitu in focu 60 cladiri, adeca case si siuri pâna in temelie, — si daun'a facuta, dupa cum au pretiuitu deregataria locala, urca la 5925 f. v. a.

Tipografi'a englesá au ajunsu culmea perfectiunei de astadi; „Daily Telegraph“ aduce la cunoscinti'a cetitorilor sei, ca dupacum insciintiasé mai nainte cu câteva luni, elú prin perfectiunarea masinelor se este in stare a tipari pe óra câte 80,000 esemplare.

Principatele române unite.

Esundările cele infricosiate, ce leau casiunatu mai tóte riurile tieiei, impedeá tóta comunicatiunea, si diuariulu celu din urma, ce priimiramu, este „Reform'a“ din 10/22 Martiu. E tristu, ca administratiunile capitalei au ingrijitu atât'a de reu pentru prevenirea reului, ba chiaru si pentru adapostirea inun-datiloru, încatu Germanii si Rusii au trebuitu sa sara intru ajutoriu nenorocitiloru. Nemtii din Bucuresti au formatu unu comitetu cu cetatiénulu Bossel, bancherulu Baumgartner si Pá-rochulu luteranu Neumeister in frunte, care a luat voia dela ministeriu, spre a aduná oferte de buna voia pentru cei nenorociti fára deosebire de confessiune si natiunalitate. Cu dreptu cuventu intréba „Trompet'a Carpatiloru“ pre P. S. Mitropolitulu, ca n'a fostu miscatu nici atât'a de miseri'a turmei sele, precum a fostu miscatu acelu pastoru strainu de miseri'a unei turme straine? Noi inca ni-amu aretatu intristarea, ca nici in list'a deschisa de nobilulu patriotu Cont. Scarlatu Rosetti n'amú aflatu numele P. S. Sele; dar ce vomu dice astadi, candu citiumu, ca Eminentia Sea — adeveratu lucus a non lucendo! — nu s'au induratu a dá unoru seraci 1 stânjinu de lemne, — Em. Sea, care trage spre scopuri filantropice 200,000 lei pe anu! —

Dupa nenorocire acum va sa chiamo regimulu pre ingenie-riulu cladiriloru de apa Hartley, spre a elaborá unu planu pentru assecurarea de potópe in venitóriu.

Prospectu politicu.

Mai in tóte staturile mari europene: Engliter'a, Fran-Austri'a, Prussi'a si Itali'a suntu adunate camerele.

Parlamentulu englesescu avu de curendu o desbatere asupr'a Incuriloru din Poloni'a; betránulu Palmerston, sinceru precum e câte odata, rogá pre vorbitorii cei infocati pentru caus'a polona, a nu mai face ilusiuni sir-maniloru Poloni, si a nu-i mai interitá prin promissiuni góle, căror'a nu póte sa le asocieze si fapt'a.

Cátu de 'ncurcate suntu referintiele intre Austri'a si Prussi'a, se vede intre altele si de acolo, ca „Gazet'a de Coloni'a“ sfatuiesce pre Austri'a de nou a priimi despagubire prin unu petecu din Silesi'a prussésca si o summa de bani, ear participarea eii in afacerea ducatelor dela Elb'a pentru pretiulu acest'a sa o lase cu totul din mâna.— Conflictulu dinlauntru intre ministeriu si camera duréza neocomplanatu, si de siguru regimulu numai de fric'a opiniunei publice nu des-fiintieá o camera, cu carea nu póte simpatisa nici decâtu.

In camer'a francesá s'au inceputu desbaterea asupr'a proiectulu de adresa. Conceptulu, precum se scie, este facutu de Granier din Cassacnac; elu urméza cuventulu de tronu din punctu in punctu, si incheia asiá: Stati, Sire, pe cararea acest'a a progressului intieptu inlauntru, a resolutetiei placabile inafara. Acésta politica assecuréza influinti'a Franciei in lume, si consolidéza devotiunea eii pentru per-

són'a si dinasti'a Vóstra. Continuati, precandu sustineti autoritatea polestáti statulu cu mâna tare, a documentá prin des-voltarea mai departe a libertátiloru noastre, ca nu este unu bunu realisabilu, care constitutiunea regimulu imperatescu sa nu-lu póta darui tieiei. —

Imperatulu este cam morbosu; se vorbesce, ca va face o calatoria cu fiulu seu prin imperiu, pentru de a-lu intro-duce pre acest'a in referintiele cele mari ale guvernárei. —

Pelंगा politica Franci'a continua a se ocupá cu o mare cestiune de economia natiunala: adica cu espositiunea uni-versala, ce se pregatesce in Parisu pentru anulu 1867, si pen-tru carea acum se cauta locul potrivit.

In Itali'a inaintéza cu 'ncetulu reformele proiectate de regimu si 'ncuviintiate de camera. Partid'a de actiune este nerabdatóre pentru acésta inaintare tardia a consolidárei tieiei; regimulu in sa si preste totu partidele mai moderate o spunu mai multu séu mai puțin pe fatia, ca pelंगा starea cea de totu rea a finantielor statulu de vre-o intreprindere mai mare natiunala de astadata nu póte fi vórb'a. Dintr'alte tier'a e neliniscita prin o epistola a lui Mazzini, care dice, ca esista unu adausu secretu la conventiunea din 15 Septembrie 1864, prin care regimulu italianu se obléga a 'mpedeá pentru ori ce pretiu intreprinderile revolutiunariloru asupr'a Venetiei, ear la casu candu prin impregiurári neprevédute Veneti'a séu Rom'a aru veni in posesiunea Italiei, acést'a sa céda Franciei o parte a teritoriulu seu. „Candu aru esista astfelu de protocéle secrete la regimulu englesescu, dice Mazzini, natiunea acést'a aru dá pre ministrii sei in judecata de prodiune, si subscriitoriloru lui li-aru aretá locul de perdiare. Eu, contrariu alu pedep-sei de mórte, vedu numai unu respunsu demnu de Itali'a: a spune adica imperatulu strainu (Napoleonu): „Sire, Ve 'nsie-lati; Veneti'a va fi a nostra, eara Voi nu veti capetá Pie-montulu.“

In Greci'a merge totu reu. Populatiunea din Atín'a este interitata prin partid'a revolutiunaria, si milit'a are comanda a stá gat'a la tóte. Se vede, ca nu esista suveranu, care sa gacésca Greciloru voi'a si nevoi'a. Mai ne vine 'ntrebá: ca óre n'aru fi bine, sa-si tocmeasca Grecii regii numai pe câte unu anu? —

Nr. 9—2

Concursu.

Devenindu vacantu postululu invetiatorescu de class'a a II. din Opidulu Presmiru, se cere unu invetiatoru cu salariu de 126 f. v. a. din cass'a alodiala, 40 xr. v. a. dela totu scolariulu, cuartiru, si 4 galete bucate.

Pentru acestu postu se deschide concursu pâna la 15 Martiu a. c. st. v.— Doritorii de a-lu ocupá au de a-si tra-mite la subscribulu petitiunea timbrata cu 50. cr. v. a. si documentele urmatóre:

a) Atestatu despre studiele absolvate si cunoscinti'a cantáriloru bisercesci,

b) Atestatu despre portarea morala, si

c) Atestatu de botezu, ca este greco-resaritenu.

Brasiovu in 26 Februaru 1865.

Inspectorulu scol: District in Tractulu Protopopiatulu alu II alu Brasiovului. Ioann Petricu, Protopopu.

Nr. 10—1

Publicare de licitatiune:

In 8²⁰ Aprile 1865, nainte de amédi la 10 ore se va tine in zidirea scolara a parochiei gr. or. din suburbiulu iosefinu din Sa-biiu licitatiunea puplica minuendo asupr'a mai multoru reparature la biserica, cas'a parochiala si cas'a scolara de acolo. Tóte reparaturele, ce se liciteá impreune, suntu preliminarate cu 1167 fl. 49 xr.; vadiu vine a se depune in bani gat'a ori in chartii de statu nainte de licitatiune 59 fl. v. a.

Actele respective se potu luá la cunoscinti'a in bolt'a d. Antoniu Bechnitiu in piati'a mica.

Sabiiu in 16²⁸ Martiu 1865.

Dela reprezentanti'a bisericeii gr. or. din suburbiulu iosefinu.

Aviso.

Intielegendu dintr'o epistola a tatalui meu, ca dupa departarea mea din locul nascerei, in comitatulu Zarandu, unii inimici ai mei, cari nepotendu-mi altcumu fi periculosi,—respandira faim'a, ca fiindu eu in Baiti'a, asiu fi pradatu pre unulu ore cine de acolo, de 500 fl. séu chiaru galbeni, cu cari bani apoi asiu fi fugitu in Principatele Danubiane,—si eruendu-me politicesce, nu asiu fi de aflatu.—

Asiá dara, atât spre sciintia si cunoscinti'a acelu, care dice a me fi cercatu in Baiti'a, câtu si spre a acelor'a, cari aru avé ori si ce afacere cu mine,—amu onóre a-i incunoscintiá, ca nu sumu fu-gitu in Principate;—ci me aflu in Aciu'a comitatulu Zarandului cá Diurnistu la inclitulu Judetiu cercuale.—

Aciu'a, 15 Martiu 1865.

Constantinu Groza Colini,
Diurnistu.

CORESPUNDINTIA. I. L. C. Nu se póte priimi, panacandu nu vomu scí numele M. D. B. B., B. Salutare si multiamita.

Burs'a din Vienn'a 20 Martiu (1 Apr.) 1865.

Metalicele 5%	71 05	Actiile de creditu	182 80
Imprumutulu nat. 5%	77 10	Argintulu	108 50
Actiile de banca	794	Galbinulu	5 23